

BIULETYN SAMORZĄDOWY

Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 4(96) kwiecień 2020, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

W numerze m.in.:

Zbiórka odpadów wielkogabarytowych

Przypominamy, że w maju zaplanowana została zbiórka zużytego sprzętu AGD i RTV oraz odpadów wielkogabarytowych.

Więcej na str. 5

Odmrażanie kultury

Od 6 maja czytelnicy mogą korzystać ze zbiorów Biblioteki Publicznej, a od 12 maja w swoje progi zwiedzających zaprasza Skansen MKL.

Więcej na str. 6-7

"Kierunek Kariera"

Mając na uwadze konieczność dostosowania się do panującej sytuacji, związanej ze stanem epidemii i rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz kierując się bezpieczeństwem klientów i pracowników, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie wdraża nowe rozwiązania w zakresie realizacji projektów "Kierunek Kariera" oraz "Kierunek Kariera Zawodowa".

Więcej na str. 4

Dziki wysypiska śmieci to poważny problem

Walka z tym zjawiskiem jest bardzo trudna. Dzikie wysypiska szpecą krajobraz leśny, odstraszać turystów, a mieszkańcom okolicznych osiedli wystawiają niechlubną wizytówkę. Jednak to niejedyny problem. Rozrzucone śmieci w lesie niosą poważne zagrożenie dla środowiska.

Więcej na str. 5

Projekt Zdalna Szkoła

Projekt Zdalna Szkoła jest odpowiedzią na obecną sytuację szkolnictwa, związaną z wprowadzeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, spowodowanym zakażeniami koronawirusem. Zamknięcie placówek oświatowych na wiele tygodni wymusiło nowe standardy prowadzenia zajęć edukacyjnych. Uczniowie - zamiast w szkolnych ławach - zasiadają przed monitorami komputerów. Niestety, wielu z nich nie posiada dostępu do internetu lub sprzętu, na którym może realizować podstawy programowe.

Więcej na str. 3

Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o podejmowanych decyzjach w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 30 kwietnia 2020 r.

W wymienionym okresie wydano 5 zarządzeń w sprawie zmiany w planie finansowym Gminy Bystra-Sidzina na 2020 rok oraz 4 zarządzenia w sprawie zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na 2020 r.

Ponadto Wójt wydał zarządzenia w sprawach:

1) Przedłużenia terminu składania ofert i terminu rozstrzygnięcia konkursu ofert w ogłoszonym konkursie ofert na zorganizowanie letniej kolonii w miejscowości nadmorskiej dla ok. 25 uczestników z programu profilaktyki alkoholowej w terminie lipiec-sierpień 2020.

2) Zatwierdzenia sprawozdań finansowych Skansenu w Sidzinie – Muzeum Kultury Ludowej oraz Gminnego Ośrodka Kultury Promocji, Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie za 2019 r.

3) Przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora Przedszkola Publicznego w Sidzinie.

W wymienionym okresie Wójt zawarł następujące umowy:

1) na usługę nadzoru inspektora oraz wykonanie remontu mostu w ciągu dróg gminnych Stokłósówka-

Frączkowa w Sidzinie,

2) na dofinansowanie zajęć z zakresu aktywności fizycznej ze środków Państwowego Funduszu Zajęć Sportowych podpisaną z Departamentem Sportu w Ministerstwie Sportu,

3) dwie umowy z mieszkańcami na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,

4) na pełnienie nadzoru inwestorskiego przy realizacji zadania „Modernizacja boisk do gier zespołowych przy Szkole Podstawowej w Bystrej Podhalańskiej” oraz „Modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej w Sidzinie”,

5) na dotację celową - środki finansowe na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym z Wojewodą Małopolskim,

6) na powierzenie grantu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa „Powszechny dostęp po Internetu. Zdalna szkoła” na zakup sprzętu komputerowego dla szkół zawartą z Centrum Projektów Polska Cyfrowa w Warszawie.(A.N.)

Relacja z XIII sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina

30 kwietnia br. odbyła się XIII sesja Rady Gminy Bystra-Sidzina. Z uwagi na panującą pandemię posiedzenie przeprowadzono w trybie zdalnym. Śledzenie transmisji obrad na żywo każdorazowo jest możliwe poprzez link dostępny na stronie internetowej <https://www.bystra-sidzina.pl/> w zakładce Sesja Rady Gminy – transmisja na żywo. Archiwalne nagrania udostępniane są w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Bystra-Sidzina w zakładce RADA/SESJE/NAGRANIA SESJI.

Podczas posiedzenia głos zabrał Dyrektor Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej, pan Marek Drobny, i złożył podziękowania za pozyskanie środków i zakup sprzętu komputerowego dla szkół, który usprawnił pracę podczas prowadzonych z uczniami zdalnych lekcji.

W kolejnej części sesji podjęto uchwały w sprawach:

1) zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bystra-Sidzina.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Bystra-Sidzina dokonano zmian dotyczących dochodów, wydatków, przychodów i wyniku budżetu w zakresie 2020 roku. W związku z tym, zaktualizowane zostały wskaźniki spłat zobowiązań w zakresie lat 2020-2023 oraz

lat 2026-2027, a także informacje uzupełniające w zakresie roku 2020. Zmiany te wynikają ze zmian w budżecie, dokonanych zarządzeniami Wójta oraz zmian przedłożonych w projekcie uchwały i zmian kwot ujętych w Wykazie Przedsięwzięć WPF Gminy Bystra-Sidzina.

2) Zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na rok 2020.

Wprowadzone zmiany w planie dochodów dotyczyły m.in. zmniejszenia dochodów bieżących z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych, a także zwiększenia części oświatowej subwencji ogólnej oraz wprowadzenia dotacji celowej w ramach pomocy finansowej z Powiatu Suskiego na dofinansowanie działalności Skansenu w Sidzinie – Muzeum Kultury Ludowej.

W planie wydatków budżetu Gminy Bystra-Sidzina zwiększono wydatki bieżące, stanowiące niewykorzystane w roku ubiegłym środki, na utrzymanie przystanków. Wprowadzono wydatek związany z dotacją celową na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu radiowozów oznakowanych dla Komendy Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej. Zwiększono wydatki z przeznaczeniem na likwidację dzikich wysypisk śmieci oraz wydatki stanowiące

niewykorzystane w roku ubiegłym środki na realizację projektu LIFE IP MALOPOLSKA. Ponadto zwiększeniu uległy wydatki stanowiące niewykorzystane w roku ubiegłym środki na zadania w zakresie ochrony środowiska.

3) Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Suskiemu.

Rada Gminy postanowiła udzielić pomocy finansowej Powiatowi Suskiemu w kwocie 17.960,56 zł na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej inwestycji polegającej na przebudowie drogi powiatowej 1684K Jordanów-Mąkacz-Bystra w rejonie granicy Gminy Bystra-Sidzina i Miasta Jordanów poprzez m.in. przebudowę chodnika dla pieszych wraz z wykonaniem oświetlenia ulicznego.

4) pozostawienia bez rozpatrzenia petycji z dnia 23 marca 2020 r. zatytułowanej: Stop zagrożeniu zdrowia i życia skierowanej do Rady Gminy Bystra-Sidzina.

Rada Gminy Bystra-Sidzina wyraziła zaniepokojenie zagrożeniami wynikającymi z technologii 5G, jednak postanowiła pozostawić bez rozpatrzenia petycję zatytułowaną: Stop zagrożeniu zdrowia i życia, skierowaną dnia 23 marca 2020 r. przez Koalicję Polska Wolna od 5G, z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych petycji.

5) przekazania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na zakup radiowozów oznakowanych dla potrzeb suskiej Policji.

Rada Gminy wyraziła zgodę na przekazanie z budżetu Gminy Bystra-Sidzina w 2020 r. środków finansowych w wysokości 15.000 zł Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu radiowozów oznakowanych dla potrzeb Komendy Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej. Zakupiony radiowóz docelowo stanowić ma wyposażenie Komisariatu policji w Jordanowie.

Podczas posiedzenia radni poruszali tematy związane m.in. z pomocą przedsiębiorcom w czasie pandemii, planami remontu drogi na roli Zagrody Nadleśnictwa, społeczną akcją szycia maseczek ochronnych prowadzoną przez OSP w Sidzinie, a także zagrożeniami wynikającymi z technologii 5G. Głos zabrała również p.o. Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury Promocji Turystyki i Sportu pani Teresa Turowska, informując o bieżących działaniach podejmowanych przez kierowaną przez siebie jednostkę. (A.N.)

Dodatkowe komputery trafiły do szkół i pomogą w zdalnym nauczaniu

1 kwietnia br. w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Wójt gminy złożył wniosek o dofinansowanie zakupu sprzętu komputerowego, a już 6 kwietnia gmina otrzymała potwierdzenie uzyskania grantu w wysokości 59.739,12 zł. Z pozyskanych środków zakupiono zestawy komputerowe dla szkół w naszej gminie. Łącznie jest to 21 zestawów, które użyczone zostały uczniom i nauczycielom, by umożliwić prowadzenie zajęć w ramach ZDALNEJ SZKOŁY. Komputery wyposażone są w matryce dotykowe, dzięki czemu nauczyciel prowadzący ma możliwość udostępnienia pulpitu, a tym samym efektywniejsze przekazanie wiedzy i materiałów w trakcie prowadzenia

zdalnych zajęć.

Zakupiony sprzęt ma pomóc w tym trudnym czasie zrealizować podstawę programową.

Komputery do szkół trafiły tuż po Świętach Wielkanocnych.

Po zakończeniu stanu epidemii i rozpoczęciu normalnej nauki, sprzęt pozostanie na wyposażeniu szkolnych pracowni komputerowych. (A.N.)

Fundusze Europejskie
Polska Cyfrowa

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Cyfryzacji

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Zakup sfinansowany w ramach realizacji projektu pn. „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Wzmocnij swoje kompetencje – doradztwo i szkolenia online

Epidemia koronawirusa COVID-19 spowodowała, że aktualnie niewielu z nas czuje się bezpiecznie. Konsekwencje obecnej sytuacji odczuwamy zapewne wszyscy, niezależnie od stanowiska. Być może konieczna będzie zmiana pracy lub przekwalifikowanie? A może wystarczy nauczyć się bieglej obsługi komputera, żeby móc pracować zdalnie?

Zmiany mogą przerażać nawet największych optymistów. W trudnym zawodowo czasie warto sięgnąć po pomoc specjalisty i porozmawiać z doradcą zawodowym bez wychodzenia z domu. Doradca pomoże poczuć się bezpiecznie i da wskazówki, jak odnaleźć się w nowej sytuacji na rynku pracy. Dodatkowo, dzięki zdalnym szkoleniom można nabyć nowe umiejętności bez wychodzenia z domu.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie realizuje projekt „Kierunek Kariera”. Dzięki niemu uczestnik wybranego przez siebie szkolenia lub kursu ma opłacone do 85% jego kosztów. Sam płaci więc tylko niewielką część ceny.

Kto może otrzymać dofinansowanie szkolenia lub kursu?

- Osoba pracująca, która ukończyła 25 lat (nie ma górnej granicy wieku)
- Osoba związana z Małopolską (przez miejsce zamieszkania, pracy lub nauki)
- Dodatkowo, w przypadku osób poniżej 50 roku życia, wykształcenie nie może obejmować więcej niż zdana maturę.

Do grona osób pracujących, mogących skorzystać z projektu, zaliczane są osoby zatrudnione na umowę o pracę, umowę-zlecenie, umowę o dzieło, na podstawie powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę lub prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą i nie zatrudniające pracowników lub rolnicy.

W ramach projektu Kierunek Kariera można otrzymać 180 bonów o wartości 2700 zł z 85% dofinansowaniem. Bony można przeznaczyć na szkolenia i kursy: językowe, komputerowe, prawo jazdy kategorii A, B, C,

C+E (szkolenia C, C+ E bez uprawnień zawodowych).

W ramach projektu Kierunek Kariera Zawodowa można otrzymać 337 bonów o wartości 5055 zł z 85% dofinansowaniem. Bony można przeznaczyć na szkolenia umożliwiające zmianę, nabycie nowych kompetencji zawodowych potwierdzonych egzaminami (certyfikatami) takich jak: kwalifikacyjne kursy zawodowe; kursy umiejętności zawodowych; kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych; szkolenia prowadzące do uzyskania uprawnień do wykonywania zawodów regulowanych; szkolenia zawodowe; język obcy zawodowy; prawo jazdy zawodowe kat. C, C+E wraz z uprawnieniami zawodowymi, D, T; egzaminy zewnętrzne; studia podyplomowe.

Aby skorzystać z projektu należy:

1. Umówić się z doradcą zawodowym poprzez stronę <https://kierunek.pociagdokariery.pl> w zakładce „Zgłoś się” na zdalną rozmowę przez komunikator Skype. O szczegółach rozmowy przy pomocy Skype poinformuje mailowo doradca zawodowy. Należy zapoznać się z wymaganiami technicznymi, które powinno się spełnić, żeby zdalnie skorzystać z usługi doradczej.

2. Z doradcą rozmowa będzie dotyczyć dotychczasowej kariery zawodowej i możliwości jej rozwoju. Sporządzony zostanie indywidualny Bilans Kariery. Usługa ta pozwala odkryć, nazwać i uporządkować, dotychczasowe doświadczenie i umiejętności oraz posiadane zaświadczenia i certyfikaty przez uczestnika projektu. W efekcie prowadzonego Bilansu poznaje się swoje możliwości, potencjał, kompetencje i przygotowuje wspólnie z doradcą portfolio oraz indywidualny plan rozwoju edukacyjno-zawodowego.

Z doradcą można rozmawiać bez wychodzenia z domu! W dniu rozmowy, o umówionej godzinie, doradca kontaktować się będzie przez Skype.

3. Zamówić bony – więcej informacji na stronie <https://kierunek.pociagdokariery.pl/artikel/Jak-zrealizowac-bony>

4. Podpisać umowę/umowy na zakup bonów.

5. Zapłacić za bony.

6. Zapisać się na szkolenie wybrane na stronie <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Wszystkie niezbędne informacje zamieszczone są na stronie internetowej: <https://kierunek.pociagdokariery.pl>. Informacje uzyskasz też telefonicznie pod numerem telefonu 12 619 84 55, mailowo pod adresem kariera@wup.krakow.pl

Problem dzikich wysypisk śmieci ciągle aktualny

Od 7 lat w Gminie Bystra-Sidzina funkcjonuje system gospodarowania odpadami komunalnymi, w którym to każdy mieszkaniec ponosi obowiązkową opłatę „śmieciową”, a w zamian może oddać nieograniczoną ilość odpadów. Mimo tego wiele osób, z niezrozumiałych powodów zaśmieca otaczający nas teren, wyrzucając śmieci do lasów, rzek i przydrożnych rowów, nie zdając sobie sprawy ze szkodliwości tego typu działań. W odpadach bowiem znajdują się substancje toksyczne, które po pewnym czasie przedostają się do gleby i wód. Wyrzucanie śmieci w miejsca do tego nieprzeznaczone jest zagrożeniem dla dziko żyjących zwierząt, roślin jak również może grozić zanieczyszczeniem wody pitnej. Warto podkreślić, iż śmieci rozkładają się kilkaset, a nawet kilka tysięcy lat. Przykładowo plastikowa butelka potrzebuje na rozkład do 1000 lat, a szklana butelka nawet 4000 lat. Tak wysokie liczby utwierdzają w przekonaniu, że problem dzikich wysypisk jest naprawdę poważny. Należy mieć również na uwadze fakt, że zaśmiecanie środowiska

jest karalne. Osobie, która wyrzuci śmieci w miejsce do tego nieprzeznaczone, grozi mandat karny w wysokości do 500 zł. Czy opłacalne jest zatem wywożenie odpadów do lasu, jeśli można je wystawić w dzień zbiórki przy swojej posesji?

Z inicjatywy mieszkańców Bystrej Podhalańskiej w tym roku dotychczas zebrano 35 m³ śmieci tworzących tzw. dzikie wysypiska. Mieszkańcy, zauważając ten poważny problem, postanowili sami uporządkować otaczający ich teren, natomiast gmina zajęła się przekazaniem śmieci do firmy odbierającej odpady. Zaśmieconych miejsc w naszej Gminie jest jednak nadal bardzo dużo i powstają kolejne. Przede wszystkim ważne jest jednak, aby to mieszkańcy rozwijali w sobie poczucie współodpowiedzialności w kwestii porządku w swojej gminie i interweniowali, a także informowali odpowiednie służby o przypadkach jego naruszenia. Wspólnymi siłami możemy zrobić wiele, aby terenów, które oszczędzają naszą gminę, było coraz mniej. (P.Z.) Fot. Arch. UG

ZBIÓRKA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH

Urząd Gminy Bystra-Sidzina informuje,
że w dniu **15.05.2020 w Bystrej Podhalańskiej**
oraz w dniu **22.05.2020 w Sidzinie**
odbędzie się zbiórka zużytego sprzętu RTV i AGD,
zużytych opon (z gospodarstw domowych)
i odpadów wielkogabarytowych.

Odpady należy wystawić w dniu zbiórki
do godz. 7.00 przy drogach głównych.

UWAGA: Odpady nie będą zabierane z innych dróg bocznych.

Wieści ze Skansenu

Za oknem zawitała wiosna i taka też aura - z przepięknym dywanem kwiatów- króluje w Skansenie. W normalnych warunkach o tej porze to piękne miejsce odwiedzali goście i wychodzili zachwyceni ekspozycją i okolicznościami przyrody. Aktualna sytuacja, odbiegająca od normalnego funkcjonowania, zmodyfikowała bieżące prace w skansenie.

Jak co roku obiekty i teren są odświeżone i gotowe na przybycie każdego, kto chciałby zobaczyć i przeżyć jedyną w swoim rodzaju podróż w czasie. Oprócz prowadzenia różnych prac porządkowych, przygotowany został wniosek do Dyrektora Narodowego Centrum Kultury, który prowadził nabór w ramach programu KULTURA W SIECI. Jest on elementem tarczy antykryzysowej w kulturze i wsparciem sektora kultury w związku z utrudnieniami w działalności kulturalnej, wynikającymi z sytuacji epidemii. Celem „Kultury w sieci” jest finansowe wsparcie realizacji projektów upowszechniających dorobek kultury i zwiększających obecność kultury w życiu społecznym, których odbiór następuje poprzez narzędzia on-line, jak również rozwój przestrzeni umożliwiającej odbiorcom kultury korzystanie z jej zasobów w sieci. Program wspiera zadania rozwijające kapitał kulturowy odbiorców za pomocą narzędzi internetowych oraz rozwój kompetencji cyfrowych zarówno odbiorców, jak i kadr kultury. W naborze znalazł się wniosek Skansenu w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej, jako głównego beneficjenta, a także drugi, w którym nasza jednostka jest partnerem. Obydwa wnioski zostały przyjęte i podlegać będą ocenie. Pamiętać należy, że konkurencja jest bardzo duża, ale liczymy, że uda się zdobyć dofinansowanie, które otworzyłoby dla Skansenu nowe możliwości. Można będzie wówczas zaglądać do nas i uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych wirtualnie - praktycznie z każdego miejsca na ziemi.

Nowe możliwości sidzińskiego muzeum stanowiłyby dodatkową atrakcję i reklamę naszych terenów, kultury i tradycji, której Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej jest nieustannym strażnikiem i emisariuszem,

hołdując zasadzie, że „...Nie można budować przyszłości, nie pamiętając o przeszłości, o naszych korzeniach....”.

Ku naszej radości, w kolejnym etapie „odmrażania” przyszła kolej na muzea, a w tym skanseny. Meldujemy zatem, że Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej został całkowicie „odmrożony”, wręcz tętni życiem! Piękna wiosna to buchające pąki, pędy i kwiaty, to ruch owadów w każdym wydaniu i ten niesamowity śpiew niezliczonej rzeszy ptaków. Dołożyć do tego należy jaskrawe i ciepłe promienie słońca skąpane w porannej rosie. Chcemy się z Państwem podzielić namiastką cudów natury, zaobserwowanych w Skansenie. Czas pandemii i towarzyszącego jej wyhamowania daje możliwość zobaczenia rzeczy, których nie dostrzegamy w codziennym zabieganiu. Serdecznie zapraszamy do Skansenu w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej, by na własne oczy je podziwiać oraz by posłuchać opowieści o czasach przeszłych i poznać historię naszych przodków, zaklętą w skansenowych wnętrzach.

Skansen w Sidzinie Muzeum Kultury Ludowej pozostaje do Państwa dyspozycji od wtorku 12 maja 2020 r. w godzinach: wtorek - piątek 9.00- 17.00, sobota 10.00 – 18.00 oraz niedziela 14.00 – 18.00. Ostatnie bilety w danym dniu wydawane są na godzinę przed zamknięciem.

W ZWIĄZKU Z WYMAGANIAMI SANITARNYMI, DOTYCZĄCYMI ILOŚCI OSÓB WE WNĘTRZACH, W TROSCE O PAŃSTWA I NASZE BEZPIECZEŃSTWO - DO ODWOŁANIA OBOWIĄZUJE:

1. Rezerwacja telefoniczna odwiedzin , celem ustalenia liczby osób i godzin: TELEFON 501597208 lub e-mailem: skansensidzina@interia.pl

2. Brak możliwości zwiedzania grupowego, a także organizowania imprez i zajęć warsztatowych.

3. Odwiedzający muszą posiadać osłony na usta i nos, jak również poddać się dezynfekcji rąk.

Serdecznie zapraszamy i zachęcamy do wizyty, licząc na zrozumienie tych - miejmy nadzieję - przejściowych utrudnień. (J.Cz.) Fot. Skansen MKL

Drodzy Czytelnicy! Biblioteki już czynne

Bardzo się cieszymy, że po przerwie, od 6 maja otwarta zostaje dla czytelników Biblioteka Publiczna w Sidzinie oraz Filia w Bystrej Podhalańskiej. Oczywiście, dla naszego wspólnego bezpieczeństwa, będą obowiązywały pewne ograniczenia.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie z filią w Bystrej Podhalańskiej czynne będą codziennie od godz. 7⁰⁰ - 15⁰⁰. Od godz. 7⁰⁰ - 8⁰⁰ wykonywana będzie dezynfekcja biblioteki, natomiast czytelnicy ze zbiorów biblioteki będą mogli korzystać od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ - 15⁰⁰.

Dla bezpieczeństwa wszystkich korzystających, z chwilą otwarcia bibliotek, obowiązuje przestrzeganie poniższych zasad:

1. Do pomieszczeń biblioteki będą mogły wejść jednocześnie 2 osoby.
2. Wejście do biblioteki możliwe jest tylko w maseczkach ochronnych.

3. Przy wejściu do biblioteki należy obowiązkowo dezynfekować ręce.

4. Należy przestrzegać zachowania bezpiecznej odległości (min. 2 metry) od innych osób.

5. Wstrzymany zostaje wolny dostęp do zbiorów

6. Nie wolno dezynfekować zwracanych książek preparatami dezynfekującymi.

Z chwilą uruchomienia biblioteki dostępna będzie tylko usługa wypożyczania i przyjmowania zwrotów zbiorów. Nie będą dostępne: czytelnie i stanowiska komputerowe.

Bardzo prosimy o cierpliwość i wyrozumiałość, ponieważ zachowanie zasad bezpieczeństwa w obecnej sytuacji pandemii jest najważniejsze. Dla nas wszystkich też jest to zupełnie nowa sytuacja i mamy nadzieję, że również - dzięki Państwa pomocy - praca bibliotek będzie przebiegać płynnie. (M.W.)

Wyniki konkursu plastycznego "Dbajmy o środowisko"

W konkursie plastycznym „Dbajmy o środowisko” przeprowadzonym przez Filię Biblioteki Publicznej w Bystrej Podhalańskiej, komisja konkursowa przyznała następujące miejsca:

Kategoria Klasy O:

I miejsce Krystian Adamiec, Igor Drobny

Kategoria klasy I-III:

I miejsce: Julia Wronka, Emilia Siepak, Lena Zubrzycka, Anna Gałka, Szczepan Pyrtek

II miejsce: Aleksandra Porszke, Julian Suski, Milena Suwaj, Kamil Matyasik, Zuzanna Maciaszek

III miejsce: Daniel Dziadkowiec, Jakub Drobny, Wiktoria Frydel, Hubert Wirtel, Maksym Basiura

Kategoria klasy IV- VIII:

I miejsce: Natalia Pyrtek, Kinga Siepak, Gabriela Śladowska

Wyróżnienia otrzymali: Tamara Blacha, Nikola Gruca oraz Kuba Smętek.

Wręczenie nagród przewidziane jest w bibliotece w maju 2020 r.

Składamy podziękowania wszystkim laureatom, uczestnikom konkursu, komisji i wychowawcom. (G.S.)

PRZEKĄSKI ODKŁADAMY NA FITNESS ZAPRASZAMY!!!

Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie zaprasza na zajęcia fitness z instruktorką - Panią Anetą Trzop - która, przed utrudnieniami związanymi z epidemią, prowadziła stacjonarne zajęcia dla chętnych mieszkańców. Zapraszamy do grup, gdzie udostępniane i prowadzone będą również treningi na żywo.

<https://www.facebook.com/groups/658144017971176/>

<https://www.facebook.com/groups/629961490902551/>

Konkurs „MÓJ KOSZYCZEK WIELKANOCNY”

Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra - Sidzina w Sidzinie, ze względu na panującą pandemię, tegoroczny konkurs „MÓJ KOSZYCZEK WIELKANOCNY” zorganizował w formie internetowej.

W zdalnej edycji konkursu wzięły udział KOSZYCZKI WIELKANOCNE przygotowane przez dzieci przy wsparciu rodziców. Komisja konkursowa w składzie:

Teresa Turowska - Przewodnicząca komisji oraz członkowie: pani Jadwiga Kostka, pani Małgorzata Wiertelczyk oraz pani Anna Palarczyk oceniła je pod względem zgodności z tradycją, zaangażowaniem i estetyką wykonania i przyznała następujące miejsca:

MIEJSCE I - AMELIA I NATALIA GWIAZDOŃ

MIEJSCE II - AGNIESZKA KULKA

MIEJSCE III - MARTYNA I MAGDALENA KOWALCZYK

Serdecznie gratulujemy!

To jednak nie wszystko. GOKPTiS postanowił nagrodzić każdego uczestnika, który zgłosił się do konkursu, dzieląc się swoim zaangażowaniem oraz kreatywnością w podtrzymywaniu tradycji wielkanocnych, pomimo trudnej sytuacji panującej w kraju.

Nagrody rozdysponowane zostaną w maju br. Więcej informacji pod numerem telefonu 500 139 508.

Wszystkim uczestnikom konkursu serdecznie dziękujemy za udział!

Mamy nadzieję, że za rok spotkamy się tradycyjnie, przed naszymi świątyniami. (T.T.)

INFORMACJA O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE PANDEMII PRZEZ GOKPTiS BYSTRA -SIDZINA W SIDZINIE

Drodzy mieszkańcy. W tych niecodziennych okolicznościach i utrudnieniach, które dotyczą nas wszystkich, pomimo niemożności pracy w tradycyjnym systemie i organizacji bezpośrednich spotkań i imprez, Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra - Sidzina w Sidzinie koncentruje się na działaniach umożliwiających uprzyjemnienie i w miarę możliwości aktywne spędzanie tego trudnego okresu.

Trwają prace porządkowe dotyczące usprawnienia i renowacji sprzętu komputerowego i stron internetowych, ponieważ jest to teraz jedyne narzędzie kontaktu i pracy na rzecz lokalnej społeczności.

Pracownicy GOKPTiS również włączyli się w trwającą nieprzerwanie akcję szycia maseczek ochronnych, prowadzoną przez drużów z OSP w Sidzinie. Przygotowane są również działania zmierzające do odświeżenia i pomalowania na nowo oznakowania ścieżek rowerowych w gminie. Ponadto opracowany został plakat informacyjny, dotyczący prawidłowych zachowań w czasie trwania epidemii, który rozwieszony został na terenie gminy oraz rozesłany pocztą do mieszkańców. Przygotowany został również wniosek na dofinansowanie

prac zmierzających do unowocześnienia strony internetowej GOKPTiS w ramach programu Narodowego Centrum Kultury "Kultura w sieci". Dotychczasowe zajęcia Fitness Dance przybrały wirtualną formę i są prowadzone przez instruktorkę na kanale:

<https://www.facebook.com/groups/658144017971176>

<https://www.facebook.com/groups/629961490902551>

Przeprowadzony został także sondaż potrzeb mieszkańców, dotyczący zdalnej pomocy w nauce języka angielskiego. Szczegóły dotyczące możliwości pomocy w nauce języka, umieszczone zostaną w najbliższym czasie na stronie facebook prowadzonej przez GOKPTiS.

Ponadto na stronie facebook "Kulturalnie Bystra Sidzina" zorganizowane zostały liczne zabawy online i konkursy:

- "Domówka na swoim kwadracie" - cykliczna 4-godzinna muzyczna zabawa prowadzona w formie online, podczas której prezenterzy CAMELOT SOUND spełniają muzyczne życzenia i przekazują pozdrowienia naszych mieszkańców. Impreza cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród mieszkańców Gminy Bystra - Sidzina i nie tylko, ponieważ odbierane są liczne

komentarze z podziękowaniami za krzepiącą transmisję z rodzinnych stron od naszych rodaków przebywających za granicą (Anglia, Irlandia, Szwecja, Niemcy, Austria, a nawet USA). Średnia liczba widzów równocześnie oglądających transmisję wynosi ponad 100 osób, a średnia liczba wyświetleń emitowanej audycji to około 1400 odtworzeń. Dane te dowodzą ogromnej potrzeby realizacji tego rodzaju transmisji.

- "Mój koszyczek wielkanocny"- konkurs przeprowadzony z nagrodami, w tym nagroda główna sponsorowana przez Sklep Ogrodniczo - Gospodarczy "MAJ" z Sidziny.

- "Wiosenny widok z mojego okna"- udostępnianie zdjęć z cytatem nadsyłanych przez dzieci.

- "Coś z niczego"- zdjęcia własnoręcznie dokonanych przeróbek starych przedmiotów.

- "Co to za ptaszek"- rozpoznawanie przez internautów prezentowanych ptaków.

- "Te co skaczą i fruwią do zabawy zapraszają"- udostępnianie zdjęć pupilków na stronie.

- "Niedziela Palmowa" - możliwość podziwiania przesłanych przez mieszkańców zdjęć palm wielkanocnych.

- "Świąteczne wypieki" - dzielenie się przepisami na ciasta wielkanocne przez gospodynie domowe z terenu naszej gminy.

- "Pieczenie chleba" - filmik pokazujący przepis na chleb, połączony z zachęceniem do włączenia się do zabawy w wymienianie się poradami kulinarnymi.

- "Nasze talenty, nasze diamenty"- wyszukiwanie i ukazywanie nagrań utalentowanych mieszkańców gminy.

- "Poezja czytana" - edycja nagrań poezji czytanej.

- "Legends i opowieści o Bystrej Podhalańskiej i Sidzinie"- edycja znanych i nieznanych legend oraz opowieści czytanych. (T.T)

Turniej League Of Legends

Sport elektroniczny (tzw. E-sport) jest formą rywalizacji, w której przedmiotem działań zawodników są gry komputerowe. Rywalizacja między zawodnikami (graczami) odbywa się zarówno w formie rekreacyjnej, jak i na turniejach gier komputerowych [1].

League of Legends jako jedna z największych dziedzin E-Sportu cieszy się ogromną, wciąż rosnącą popularnością na całym świecie. RIOT (spółka, która wyprodukowała grę) podaje, że w roku 2019 liczba aktywnych graczy (takich, którzy grali w grę w ostatnich trzydziestu dniach) wynosi ponad sto milionów.

W grze League of Legends (LOL) rozgrywka odbywa się na arenie zwanej mapą (podobnie jak mecz np. w piłkę nożną rozgrywa się na boisku). Gracze stają naprzeciwko siebie w pięcioosobowych zespołach, w których każda osoba ma inne zadanie. Podobnie jak w piłce nożnej skład dzieli się na bramkarza, obrońców, pomocników, napastników – tak tutaj, role biorące udział w grze to: Support (gracz, który leczy i chroni towarzyszy), Tank (gracz który ma za zadania iść na czele zespołu i przyjąć atak przeciwnika), Jungler (gracz, który ma za zadanie obserwować teren oraz atakować z ukrycia) oraz dwóch Carry (gracze zadający obrażenia bohaterom drużyny przeciwnej). Zwycięzcą rozgrywki zostaje drużyna, która jako pierwsza zniszczy Nexusa (główna baza przeciwnika). Rozgrywka trwa zazwyczaj od 25-35 minut.

E-Sport jako dyscyplina uczy wielu rzeczy, przydatnych również w życiu prywatnym oraz zawodowym. Głównymi korzyściami, jakie możemy wynieść, biorąc udział w zabawie, są: ćwiczenie refleksu, umiejętność podejmowania trudnych decyzji w szybkim czasie, doskonalenie umiejętności, takich jak praca

zespołowa, cierpliwość oraz zaangażowanie i docenianie trudu innych włożonego w pracę.

W ramach projektu „Impreza na własnym kwadracie” w gminie Bystra-Sidzina w dniach 1.05 - 3.05 odbył się pierwszy gminny turniej League Of Legends o puchar Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury Promocji Sportu i Turystyki w Sidzinie. W zawodach udział wzięło osiemdziesięciu zawodników z naszych miejscowości, którzy utworzyli szesnaście drużyn, składających się z pięciu graczy każda.

Zwycięstwo całego turnieju przypadło drużynie z Bystrej Podhalańskiej o nazwie „WszystkiegoNamNieZbanujecie” z kapitanem Michałem (pseudonim Brylant07) na czele, a najlepszym zawodnikiem turnieju okazał się Damian (pseudonim YoungDembsej). (A.S.)

Bibliografia:

1. pl.wikipedia.org/wiki/Sport_elektroniczny

Rys.: izaktv.pl/system-rankingowy-w-league-of-legends/

GENEZA DOMU WZASÓW DZIECIĘCYCH ORAZ SKANSENU W SIDZINIE

Nagrodą od Hitlera za udział Słowaków w II wojnie światowej z Polską było przekazanie im 21 listopada 1939 roku terytorium polskiego Spisza i Orawy. Do Słowacji przyłączono 770 km kw. ziem, na których mieszkało ponad 34,5 tys. ludności. Było to 11 wsi orawskich i 15 wsi spiskich. Granica pomiędzy Słowacją, a Generalną Gubernią przebiegała głównym europejskim wododziałem. Sidzina została oddzielona od Podwilka i Zubrzyce granicą oznakowaną granitowymi słupkami z wykutymi literami, jednej strony S (Słowakei), z drugiej D (Deutsch). W Sidzinie utworzono dwie placówki straży granicznej (Grenzschutz). Na roli Trzopowej postawiono budynek typu barakowego, w której funkcję komendanta pełnił Streiker. Po zakończeniu wojny barak został rozebrany przez mieszkańców.

Słup graniczny wyznaczający granicę pomiędzy Słowacją a Generalną Gubernią

W roku 1942 Niemcy zbudowali pod nadzorem inż. Tabyńskiego, na tzw. Bieńkówce solidny budynek z drewna, z dwoma kaponierami. Roboty murarskie wykonywał murarz z Bystrej Tomasz Sutor, a roboty budowlane i ciesielskie wykonywali „budorze” z Sidziny. Komendantem placówki został Weitkant ze Wschowy. Prace obsługowe jak np. sprzątanie, gotowanie wykonywali mieszkańcy Sidziny.

W czwartek 18 stycznia 1945 roku załoga opuściła placówkę i mieszkańcy wsi postanowili budynek rozebrać, by wykorzystać drewno na opał. Zdecydowana postawa mieszkającego na Zagrodach Karola Chorążego, który z siekierą w ręku stanął w obronie budowli, ocaliła dom przed zniszczeniem. Na początku 1946 roku, podobnie jak w Bystrej, został utworzony państwowy dom dziecka, w którym opiekę znalazły dzieci, które wskutek wojny zostały pozbawione rodziców¹. Dzieci wspólnie z opiekunami, pod kierownictwem p. Trybki, niwelowały teren, zasypując wykopy i transeje.

Jednym z podstawowych zadań rodziny, szkoły i państwa jest zapewnienie dziecku pełnych warunków do normalnego rozwoju fizycznego i umysłowego. Dla realizacji tego zadania, szczególnie w okresie po I wojnie światowej, były podejmowane międzynarodowe działania. W czerwcu 1922 roku w Paryżu i w kwietniu 1931 roku w Brukseli, zostały zwołane Międzynarodowe Kongresy, na których postanowiono utworzyć specjalne placówki, których celem było przyjsie z pomocą dziecku słabowitemu, ułatwienie mu pobieranie nauki przy jak największym wykorzystaniu właściwości zdrowotnych środowiska naturalnego. Placówki te początkowo przyjmowały różne nazwy. W Anglii nazywały się kolonie nieustające, szkoły i klasy na wolnym powietrzu. W Niemczech - osiedla szkolne. W Polsce - kolonie nieustające (z nauczaniem), szkoły w lesie, klasy na wolnym powietrzu. Inicjatywę tworzenia tego typu placówek podjęły większe miasta, bardziej uprzemysłowione, gdzie wskutek zanieczyszczonego środowiska naturalnego, stan zdrowia dzieci był zagrożony, ogromne żniwo zbierała gruźlica. W roku 1926 placówka taka powstała w Skolimowie, w 1930 w Śródborowie i w wielu innych miejscowościach. Organizatorami przeważnie były duże zakłady pracy jak np. PKP (Zembrzyce).

Po drugiej wojnie światowej zaszła konieczność biologicznego ratowania wynędzniałych, niedożywionych i często znajdujących się w tragicznych warunkach

¹ W regulaminie GOT jeden z punktów na trasie, nosi nazwę „Sidzina dom dziecka”.

Budynek niemieckiej straży granicznej w Sidzinie (Binkówka) z kamienną kaponierą, obecnie Dom Wczasów Dziecięcych

mieszkaniowych dzieci. Powstawało wówczas ponad 30 domów wczasów dziecięcych, w tym okresie noszących nazwę „dom turnusowy”. Organizatorami ich do roku 1952 były różne resorty i instytucje. Nie wszystkie te placówki zapewniały odpowiednie warunki sanitarno - higieniczne i dydaktyczno - wychowawcze, dlatego zostały oddane pod opiekę wyłącznie władz oświatowych i otrzymały nazwę Państwowy Dom Wczasów Dziecięcych. Do PDWD na 6 tygodniowe turnusy na koszt państwa, dzieci były kwalifikowane przez lekarza. Miały zapewniony pobyt w korzystnych warunkach mikroklimatycznych i zdrowotnych, ciągłość nauki, opiekę medyczną, wychowawczą i dydaktyczną. Budynki w jakich były tworzone te placówki, były najczęściej adoptowanymi z dworków, pałacyków, domów prywatnych. Po zlikwidowaniu w Sidzinie domu dziecka, budynek strażnicy granicznej został zaadoptowany na Państwowy Dom Wczasów Dziecięcych. W stworzenie odpowiednich, do potrzeb dzieci, warunków pobytu w placówce, z ogromnym zaangażowaniem przystąpili nauczyciele - wychowawcy i pracownicy obsługowo - gospodarczy pod kierownictwem Pana mgr Adama Leśniaka. Wszyscy pracownicy stanowili jedną zwartą rodzinę, bo wiedzieli, że przez 6 tygodni zastępują dzieciom ich najbliższych. Często musieli nadrabiać zaniedbania higieniczne, kulturalne i dydaktyczne z jakimi przyjeżdżały tu dzieci. Wielu wychowanków wywodziło się ze środowisk patologicznych, niezaradnych życiowo, zaniedbanych wychowawczo. Niektóre dzieci po zakończeniu turnusu nie chciały wracać do swoich domów.

Badania mikroklimatu Sidziny przeprowadzał przez kilka lat nauczyciel Pan Stanisław Cieź, który prowadził „stację klimatyczną”. Korzystne oddziaływanie mikroklimatu „Bieńkówki”, na leczenie chorób górnych dróg oddechowych, doceniali lekarze i zdarzało się, że były tu kierowane na turnusy dzieci nawet z uzdrowiska Rabka-Zdrój.

Widok od strony zachodniej

Pracownicy PDWD, w miarę możliwości angażowali się w pracę dla środowiska. Pan Adam Leśniak stworzył teatr ludowy, współorganizował zespół regionalny „Koliba”, a przy Domu Wczasów Dziecięcych utworzył Koło Turystyczne PTTK, należące do Oddziału PTTK w Suchej Beskidzkiej. Członkami Koła byli wychowawcy i pracownicy, a także niektórzy mieszkańcy wsi. W okresie przerw międzyturnusowych organizowali wycieczki

W „Kurnej chacie” od Banasika z Małej Sidziny powstała izba regionalna PTTK

i różne imprezy turystyczno - rekreacyjne. Koło dysponowało niewielkim ośrodkiem campingowym z domkami letniskowymi nad potokiem Kamycko.

W czerwcu 1960 roku doprowadzony został do wsi prąd elektryczny, ludzie zaczęli się pozbywać ręcznych urządzeń, narzędzi, sprzętu domowego. W wyniku starań Koła Turystycznego i jego przewodniczącego Pana Adama Leśniaka, ze środków PTTK około 1963 roku została zakupiona chałupa kurna Banasików z Małej Sidziny z roku 1809. Zabytkowy obiekt został przeniesiony i ustawiony nad potokiem Kamyckim, na terenie należącym do Skarbu Państwa, którym dysponował Państwowy Dom Wczasów Dziecięcych.

Wychowawcy wraz z wychowankami jak również członkowie Koła PTTK przystąpili do zbierania starych narzędzi i wyposażenia gospodarstw domowych. Zebrane

przedmioty służyły nauczycielom jako pomoce dydaktyczne. W akcję gromadzenia eksponatów włączyli się również mieszkańcy Sidziny, chcąc w ten sposób wzbogacić, bardzo uroczyście obchodzony w 1963 roku jubileusz 400 - lecia powstania Sidziny. Zebrane eksponaty gromadzone były w dwu pomieszczeniach: w izbie czarnej i białej. W komorze zorganizowano magazyn a na poddaszu umieszczono w gablotach zdjęcia partyzanckie i rekwizyty z okresu okupacji. W sklepionej piwnicy działała, ciesząca się dużym popytem, kawiarnia muzealna. Oficjalne otwarcie Muzeum w Sidzinie odbyło się w 1963 roku.

W 1967 roku zakupiono w Sidzinie i przeniesiono w pobliże Muzeum, spichlerz z 1897. Spichlerz kilka lat nie był zagospodarowany. Dzięki staraniom Pana Adama Leśniaka, wielu Jego kolegów i znajomych z czasów okupacji, ofiarowało różne eksponaty i pamiątki wojskowe i partyzanckie. Dla udostępnienia ich zwiedzającym, spichlerz został przeznaczony na Izbę Pamięci Narodowej. Tworzenie izb wspierało Kuratorium Oświaty dla propagowania martyrologii narodu polskiego.

"Spichlerz "górką" - Izba Pamięci Narodowej

W związku z likwidacją w 1975 roku powiatów, uległy zmianie struktury organizacyjne PTTK. Zarząd Oddziału PTTK w Suchej Beskidzkiej przekazał nieodpłatnie zabytkowe obiekty pod zarząd Państwowego Domu Wczasów Dziecięcych w Sidzinie. Obiekty te służyły do wzbogacania wiedzy o regionie dzieciom przebywającym na turnusach oraz młodzieży szkolnej i odwiedzającym je turystom, zaś otaczający te obiekty teren stanowił miejsce do organizowania zajęć z dziećmi, gier i zabaw terenowych, imprez z paleniem ogniska itd.

W 1979 roku Pan Adam Leśniak przestał pełnić funkcję dyrektora PDWD, lecz nadal sprawował funkcję kustosa i przewodnika Muzeum i Izby Pamięci Narodowej. Aby te obiekty utrzymać w należytym stanie potrzebne były środki finansowe, których PDWD nie miał. Kuratorium Oświaty i Wychowania w Nowym Sączu, poleciło nowemu dyrektorowi, przekazać obiekty zabytkowe pod opiekę specjalistycznej instytucji jaką są muzea regionalne. Pierwsza oferta padła na Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, które z uwagi na oddalenie Sidziny od Zakopanego i osadzenie w regionie nie związanym z Podhalem i Tatrami, ofertą nie było zainteresowane. Ustalono, że najodpowiedniejszym rozwiązaniem będzie przekazanie zabytkowych obiektów do Muzeum Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej. W połowie lat 80-tych zabytkowe obiekty zostały włączone w struktury organizacyjne i pod merytoryczną opiekę skansenu w Zubrzycy i utworzony został Oddział Muzeum Orawskiego Parku Etnograficznego w Sidzinie. Pan Adam Leśniak został w nim zatrudniony jako kustosz i zarazem przewodnik. W roku 2009 z inicjatywy Samorządowców Gminy Bystra- Sidzina, Oddział MOPE w Sidzinie został przejęty pod opiekę gminy i utworzony został Skansen w Sidzinie – Muzeum Kultury Ludowej.

Dla oddania zasług dla ratowania zabytków kultury ludowej przez Pana Adama Leśniaka, trzeba wspomnieć, że kiedy w latach 70 - tych XX wieku pełnił funkcję wiceprezesa Oddziału PTTK w Suchej Beskidzkiej (Prezesem Oddziału był Pan Józef Żak- prezes nieistniejącej już Babiogórskiej Fabryki Mebli w Suchej Beskidzkiej) był On również współtwórcą PTTK- owskiego skansenu im. Józefa Żaka w Zawoi Markowej.

Za kierownictwa Pana Adama Leśniaka, PDWD przyjmował na turnus 80 dziewczynek lub chłopców (nie było turnusów koedukacyjnych). W sypialniach były łóżka piętrowe. Dom do 1960 roku nie był zelektryfikowany. Próbowano korzystać z prądu wytwarzanego we młynie Pana Czesława Hajosa, jak również na kilka godzin nocnych włączano własną turbinę napędzaną silnikiem spalinowym ES. Ogrzewanie sypialń odbywało się z pomocą pieców kaflowych. Gdy w latach 60- tych wieś zelektryfikowano do PDWD została doprowadzona woda z własnego ujęcia „głodnego źródła” pod Cyrlą oraz urządzono centralne ogrzewanie, łazienki wewnętrzne, ubikacje. Zaopatrzenie odbywało się furmanką własnym koniem. Dla poprawy zaopatrzenia placówki w mięso, prowadzona była hodowla świń. W niewielkiej cieplarni uprawiano rozsady kwiatów i jarzyn.